

D'una derrota del civisme a una victòria de l'art

El llenguatge de la crònica futbolística és, força sovint, un metallenguatge de la guerra: els equips són esquadres; els xuts a porta, canonades; el partit, un xoc entre enemics..., i, malauradament, la celebració d'algunes victòries esdevé manifestació de vandalisme, paraula que va néixer de l'hàbit d'antics pobles guerrers d'arrasar els territoris que envaïen.

La celebració de la victòria de la selecció d'Espanya a l'Eurocopa de futbol a la plaça de l'Aigua de Terrassa el passat 29 de juny va tenir com a desgraciat desenllaç la destrucció de l'obra Tall, realitzada pel dissenyador Josep Lluscà l'any 1993, dins del programa "Càtex Entorn" promogut per Amics de les Arts i Joventuts Musicals. L'obra va ser finançada per Mina Pública d'Aigües de Terrassa, en el marc de la commemoració del 150è aniversari de la seva fundació, i formava part d'un projecte que volia donar noves referències visuals i artístiques a una ciutat que començava un llarg procés de transformació urbanística que l'ha dut de la grisor i desarticulació dels 80

a l'efervescència actual.

Les quatre escultures realitzades, respectivament, per Salvador Joanpere ("Columna Rostrata", on la C-58 connecta amb la rambleta del Pare Alegre), Francesc Abad ("Tenir mala peça al teler", a la confluència de les avingudes de Josep Tarradellas i Abat Marcet), Elisa Arimany ("Camins", on l'avinguda de Barcelona troba la carretera de Montcada) i Lluscà (a la rotonda que enllaça les avingudes de l'Abat Marcet i Jaume I amb la carretera de Matadepera) se'ns proposaven com a quatre icones per "crear un lloc" allà on l'ampliació i modernització de la trama urbanística havia creat buits, "per crear ordre en el desordre urbà", com molt bé explicava Pilar Parcerisas en el catàleg editat en ocasió de l'erecció de les escultures.

La font de Lluscà es plantejava "mostrar l'energia de l'aigua" -i, en certa manera, l'energia oculta de l'ànima de Terrassa- tot creant una metàfora visual: una estilitzada forma blanca semblava fendir la terra per fer-ne brollar l'aigua, evocant que l'antiga mina d'aigües de la ciutat discorre per sota la plaça. La tensió de la forma -que re-

cordava una aleta de peix, i per això popularment anomenada el "tauró"- s'havia de sumar al contrast de colors: inicialment el fons de la bassa es va pintar de negre per aconseguir un contrapunt dramàtic entre la làmina d'aigua i la forma que l'esquinçava. Els brolladors que discorrien en paral·lel a la gran aleta creaven una il·lusió cinètica, que els llums accentuaven en la visió nocturna. El projectat "mur" de xiprers que havia de tancar la plaça entre el carrer de Manresa i l'avinguda de Francesc Macià havia d'evocar el misteri d'un jardí romàntic i donar un suport quasi escenogràfic a aquesta imatge en què es conjuraven movi-

ment, natura i ciutat.

Malauradament, la destrucció de l'obra "Tall" pels vàndals locals de fa unes setmanes no és l'única agressió que ha patit en els seus quinze anys de vida, perquè a més de ser un punt on freqüentment s'ha mostrat la incivilitat d'alguns ciutadans la font de Lluscà ha sofert també els efectes de la descurança. Si el dissenyador reconeixia el 1993 que els xiprers plantats tardarien de deu a dotze anys a tenir la mida i l'espessor que permetessin retallar-los per fer el "mur" que completa l'obra, el cert és que les brigades de jardiniers municipals no semblen haver estat mai advertides d'allò que el disseny demanava. I ni els xiprers s'han podat de forma adient, ni s'han reposat aquells que les maleses i les sequeres han mort, de forma que avui el "mur" és un colador ben lluny de la somiada tanca verda de jardí romàntic. I no és només que la sequera ens hagi deixat la gespa agostada i la font, sense brolladors i, en els darrers mesos, sense làmina d'aigua, és que algú va oblidar advertir a les brigades de manteniment que el color negre del fons de la bassa tenia un sentit i que potser

no fóra adient pintar-lo amb el mateix to blau cel de la resta de fonts de Terrassa.

Tot plegat -els vàndals, l'oblit, la negligència...- ens ha deixat sense la bella paràbola de l'energia soterrada però viva de la nostra ànima de terrassencs i, el que és pitjor, ha fet balder l'esforç col·lectiu -d'una empresa privada, una entitat cultural, un creador i l'Ajuntament- per dotar la ciutat d'un referent artístic públic. A Amics de les Arts i Joventuts Musicals estem convençuts que cal reconstruir aquest "Tall", i que cal aprofitar per fer-ho amb la dignitat que l'obra i l'espai que ocupa mereixen. Cal buscar la col·laboració de Josep Lluscà i refer de forma plena el programa estètic que es va dissenyar per a la instal·lació original, i cal difondre l'obra i el seu sentit, fer que els ciutadans se l'apropriïn. Perquè només així farem d'una trista derrota del civisme una victòria col·lectiva de l'art i la cultura. I no és aquesta precisament l'energia que brolla de l'ànima fendi-da de la nostra ciutat?

Adela Farré vicepresidenta d'Amics de les Arts i Joventuts Musicals

La font de Lluscà es plantejava mostrar, en certa manera, l'energia oculta de l'ànima de Terrassa